

KAREL EYKMAN

Woord voor woord

KINDERBIJBEL

50 jaar
Woord voor woord
500.000 exx.
verkocht

Met illustraties van Bert Bouman

VOORWOORD

Toen Karel Eykman in 1966 zijn bijbelvertellingen begon op te schrijven, kon niemand vermoeden dat het zo'n succes zou worden. In dertig jaar werden er meer dan 400.000 exemplaren van deze kinderbijbel verkocht: een ongelooflijke bestseller. En ik, die deze verhalen voor de televisie mocht vertellen, werd er beroemd mee.

Waarom is *Woord voor woord* zo bijzonder? Ik denk omdat Eykman zich in de eerste plaats heeft gericht tot kinderen die nog nooit bijbelverhalen gehoord hebben: de zogenoemde buitenkerkelijken. Zonder te evangeliseren tekende hij in moderne taal de eeuwenoude verhalen op.

Geen wonder dat veel gelovigen niet zo blij waren met *Woord voor woord*. Er kwamen boze brieven van ouderlingen, dominees, pastoors en verontruste kerkgangers, die bezwaar maakten tegen deze al te vrijmoedige behandeling van hun Heilige Schrift. Tekenaar Bert Bouman moest het ontgelden, omdat hij stolpboerderijen in de woestijn tekende. Trudy van Keulen, onze regisseur, gebruikte in de televisie-uitzendingen zelfs popmuziek als achtergrond in plaats van een fluit- of luitorkestje uit Abrahams tijd. Dat kon toch echt niet, vonden onze briefschrijvers.

Ook over mijzelf, acht jaar lang de verteller van *Woord voor woord* op de televisie, waren maar heel weinig mensen te spreken. 'Een nozem leest de bijbel voor,' schreef een krant.

Jonge kinderen echter vonden het wel mooi. Toen ik een keer op een zomerse dag in zee zwom, riep een klein jongetje: 'Mam, Jezus zwemt!' Het jongetje van toen is nu dertig jaar ouder en leest zijn kinderen voor uit dit prachtige boek.

De kerken zijn er niet voller door geworden, maar ontelbaar veel jonge mensen hebben de schitterende verhalen uit het Oude en Nieuwe Testament in dit unieke boek kunnen nalezen.

Aart Staartjes

www.defonteinkinderboeken.nl

De teksten in deze kinderbijbel zijn oorspronkelijk geschreven voor het IKON-televisieprogramma *Woord voor Woord*.

Zestiende druk, 2012

© 1982 Karel Eykman en uitgeverij De Fontein, Utrecht

Illustraties Bert Bouman

Vormgeving Wim ten Brinke BNO

Lithografie De Boer Repro

ISBN 978 90 261 3156 1

NUR 224

ABRAHAM GAAT WEG

10 **A**braham zat op te passen in de winkel van zijn vader. Je kon er allemaal beeldjes kopen van de god van die buurt daar. De mensen konden het thuis neerzetten. Ze dachten: als we maar aardig doen tegen zo'n beeldje, dan zal onze god wel aardig voor ons wezen. Dat hadden ze al jaren zo gedaan. Dat gaf al die tijd een veilig gevoel.

Maar Abraham was een vreemde jongen. Eigenlijk geloofde hij er niet in, in al die beelden. Hij dacht: eigenlijk geloof ik helemaal niets.

Op een dag kwam er een mevrouw binnen met een taart. 'Die heb ik zelf gemaakt,' zei ze. 'Geef hem maar aan het beste godenbeeld dat je in de zaak hebt.'

Toen ze weg was, werd Abraham kwaad. Hij had er geen zin meer in om zijn hele leven in deze winkel te zijn. Hij sloeg alle beelden in elkaar met een grote stok. Eén beeld liet hij heel.

Zo zat hij tussen de scherven toen zijn vader terugkwam. 'Wat is hier aan de hand, wat is er gebeurd?' riep die.

'Tja,' zei Abraham, 'een dame bracht een taart voor de godenbeelden hier. En toen kregen ze me toch slaande ruzie! Ze hebben mekaar helemaal in elkaar geslagen. Alleen die ene bleef over.'

'Kom nou,' riep vader. 'Godenbeelden kunnen toch niets?'

'Zie je wel,' zei Abraham, 'je gelooft er zelf ook niets van. Nou, ik doe er niet meer aan mee.'

'Pak maar in wat je nodig hebt, we gaan hier weg,' zei Abraham thuis tegen zijn vrouw Sara. Hij haalde de grote koffer van de kast.

'Waarom eigenlijk, als ik vragen mag?' zei Sara.

'Ik geloof dat er ergens een land moet zijn, waar je op een andere manier met God kan leven dan ze hier doen. Ik ga op zoek,' zei Abraham.

'Mooi is dat,' zei Sara, 'omdat jij je zo'n mooi idee over God in je hoofd haalt, moet ik maar braaf inpakken en met je meegaan? Nee, stil maar, ik ga wel met je mee. Waar jij heen gaat, ga ik ook.'

De volgende ochtend vroeg gingen ze weg. Hun neefje Lot zag ze vertrekken.

'Mag ik mee?' vroeg hij. 'Ik heb altijd zo graag ergens anders naar toe gewild, helemaal opnieuw beginnen.'

'Nou, vooruit dan,' zei Abraham.

ABRAHAM IN EGYPTE

'**Z**o, zo,' zei Sara tegen Abraham, 'is dit nou het mooie land van die andere God van jou? Nou, moet je eens zien wat een kale troep. Geen sprietje groen voor die arme ezels en geiten van ons. Ze lopen de hele dag achter ons aan te mekkeren. Gek word ik ervan!'

Het viel erg tegen, dat nieuwe land, dat moest Abraham ook wel toegeven.

'Laten we naar Egypte gaan,' zei Lot, 'daar is een grote rivier, daar zijn veel boerderijen, daar is veel te verdienen.'

'Goed,' zei Abraham. 'Laten we dat maar proberen.'

Toen ze in Egypte aankwamen, waren er jongens die telkens omkeken als ze langskwamen. Abraham dacht: Dat is waar ook, Sara is eigenlijk een heel erg mooi mens. Als dat maar geen moeilijkheden geeft. Zo meteen steken ze mij dood omdat ze haar willen hebben.

Dus zei hij tegen Sara: 'Luister, als er heren zijn die met ons

willen aanpappen, dan zeggen we gewoon dat jij mijn zuster bent, begrepen?’

‘Ik begrijp het heel goed,’ zei Sara.

Er kwam een deftige, hoge officier langs. Toen hij Sara zag, maakte hij rechtsomkeert en stoomde weg. Even later kwam hij terug. Hij boog diep en zei: ‘Het zal zijne doorluchte farao zelf uiterst behaaglijk zijn u te ontvangen in de salon van zijn paleis.’

‘Daar hebben wij niets op tegen, nietwaar broer?’ zei Sara. En zo gingen ze in een mooie open koets naar het paleis.

De farao gaf een groot, mooi diner, met het prachtigste servies op tafel.

Sara mocht naast de farao zitten. En de farao was heel erg aardig. Hij maakte allemaal grapjes waar Sara om moest lachen. Hij zoende haar hand en gaf haar een glinsterende ring cadeau voor aan die hand.

Sara knipoogde naar Abraham en zei: ‘Mijn grote broer is zo blij dat u ons op deze manier wilt ontvangen, nietwaar broer?’

Abraham knikte maar wat.

‘In ieder geval zitten we nu goed,’ fluisterde Lot tegen hem en hij schepte zichzelf voor de tweede keer op.

‘Hoe moet dat nou?’ zei Sara die avond in de logeerkamer van het paleis van de farao. ‘Ik geloof dat die farao verliefd aan het worden is op mij. Als hij nou met mij wil trouwen, wat dan?’

‘Sst. Niet zo hard,’ zei Abraham. ‘Iedereen kan het horen.’

Dat was zeker waar. De dienstbode had het gehoord en zij vertelde weer aan de bakker dat de farao verliefd was op andermans vrouw en die vertelde het de stad rond.

Dat hoorde weer een hoge officier en die vertelde het ten slotte aan de farao. De farao schrok ervan. Hij liet Abraham en Sara meteen bij zich komen met hun neefje Lot. Ze stonden er een beetje bedremmeld bij.

‘Waarom hebben jullie dat gedaan?’ riep de farao. ‘Dacht je, Abraham, dat ik jou dood zou maken om jouw Sara te krijgen? Dachten jullie dat ik zoiets zou doen? In ieder geval wil ik niet dat jullie god kwaad op mij wordt. Want jullie hebben vast een god die jullie beschermt. Hier hebben jullie geld en voor ieder een afscheidscadeautje. En doe me een plezier, ga hier zo gauw mogelijk weg.’

Zo moesten ze de ezeltjes weer opladen en op weg gaan.

Als er een land was, waar je helemaal opnieuw met God zou beginnen, dan was het dit land niet. Dat begreep Abraham wel.

‘Het was best een aardige man, die farao,’ zei Sara. ‘Maar het is toch niets voor ons. Dan zijn we maar liever gewoon weer zwerwers. Ik ben bang dat dat meer bij ons past. Hindert niet hoor. Ik heb je liever als man dan als broer.’

Abraham zei maar niets terug. Hij wist dat hij stom gedaan had. Hij wist dat hij het niet had aangedurfd om zijn zoektocht te wagen met zijn eigen, onbekende God. En dat had hij nu uitgerekend van zo’n farao moeten leren.

ABRAHAM EN LOT

Het ging goed met Abraham en Lot. Eigenlijk te goed. Hun schapen kregen lammetjes, hun ezels kregen veulentjes. Ze hadden herders en knechten in dienst om voor al die beesten te zorgen. Maar juist omdat er zoveel waren, kwamen er moeilijkheden. Als ze bijvoorbeeld een waterput gevonden hadden, dan zaten ze elkaar telkens in de weg, de mannen van Abraham en de mannen van Lot.

‘Nee, ik was éérst met mijn emmertje, hoor.’

‘Ik dacht toch dat deze meneer hier eerst was, want ik kwam na deze meneer.’

‘O ja? Ik ben toevallig sterker. Opzij.’

Zo was er telkens ruzie. Dus Abraham zei tegen neef Lot: ‘Het moet niet zover komen dat we nog ruzie krijgen in de familie. Ieder moet zijn eigen kant uit gaan. Je kan hier naar het oosten en

naar het westen. Welke kant kies jij?’

Voor Lot was het wel duidelijk. In het oosten was het groen, daar konden de dieren grazen. In het oosten zag je het wit van de huizen. In de steden daar kon je verkopen en kopen. Daar was werk. Die kant ging Lot op.

Maar Abraham wist niet goed wat hem te doen stond. Hij zei tegen Sara: ‘Zou ik ook niet gewoon gezellig en rustig tussen alle mensen mogen wonen? Zou ik niet gewoon elke dag mijn eten en drinken verdienen net zoals vroeger? Of wil God meer van mij? Wat wil Hij eigenlijk? Ik zoek een land waar ik kan leven zoals ik geloof dat het kan. Ik wil daar een zoon krijgen van jou, zodat er later iemand is met wie God verder kan. Maar deze droge vlakte in het westen, waar het lang niet zo mooi is als daar in het oosten, hoe kan ik nou weten of dat het goede land is?’

Sara haalde haar schouders op. ‘Ik weet het ook niet,’ zei ze. ‘Maar ik ken jou. Als je gelooft dat God iets met je voorheeft, ga je ermee door. Zelfs als het dat land daar is.’

‘Je hebt nog gelijk ook,’ zei Abraham.

Hij dacht: nou ben ik toch benieuwd hoe God mij hier doorheen helpt.

HAGAR

Abraham en Sara waren oud geworden. Ze zaten bij de A-ingang van hun tent. Het was warm geweest, maar nu, ’s avonds, was het koel.

‘Toch heb ik er nooit spijt van gehad dat ik weg ben gegaan vroeger,’ zei Abraham. ‘We moeten hard werken, maar ik denk toch dat het land hier het land is waar God mij hebben wou. Alleen...’

‘Wat is er?’ vroeg Sara.

Abraham zei: ‘Kijk naar de sterren. Kan je ze tellen? Ik heb altijd geloofd dat God er later voor zoveel mensen zou zijn. Dan zouden wij een begin zijn van een heel volk.’

Sara zei: ‘Dan zullen we toch tenminste een zoon moeten krij-

gen om het hem door te vertellen. Dan kan het met hem verder gaan.'

'Je weet nooit,' zei Abraham.

'Ach kom,' zei Sara, 'laat me niet lachen. Stel je voor, een oud mens als ik als aanstaande moeder. Dat kan toch niet meer? Dat geloof je zelf toch ook niet?'

Dat was zo en Abraham zei maar niets, omdat hun dienstbode Hagar net binnenkwam met drinken.

'Ik heb erover gedacht,' zei Sara toen ze weg was. 'We moeten er maar op een of andere manier zelf voor zorgen. Als je nou eens ook nog trouwt met Hagar daar. Nee, heus, ik meen het. Zij kan ervoor zorgen dat er kinderen na jou komen.'

Abraham moest er lang over nadenken. Het was in die tijd nog zo dat je met meer dan één vrouw getrouwd kon zijn. Ten slotte zei hij: 'Ja.'

Het was inderdaad zo dat Hagar een jaar later een kind kreeg. Een jongen, Ismaël noemden ze hem. Hagar was er zo blij mee. Ze

was er trots van geworden. Ze liep rond van: Ik ben niet zomaar meer een dienstmeisje. Nee, ik ben de moeder van de opvolger van Abraham.

Sara wist wel dat ze ook blij moest zijn, dat er nu tenminste een kind was. Maar toch kon ze het niet goed hebben, dat Hagar een moeder was en zij niet.

17

DE DRIE MANNEN

Op een snikhete dag zag Abraham in de verte drie mannen aankomen. Hij ging naar ze toe en, zoals dat toen hoorde, nodigde hij ze uit, voor een maaltijd.

Hij liet zijn knechts meteen een kalf slachten en vroeg Sara brood te bakken. Toen ten slotte alles op een grote schotel werd voorgezet, bleef Abraham op een afstand staan, terwijl zijn gasten mochten eten. Zo hoorde het en zo deed Abraham het ook. Toen vroeg een van de mannen: 'Waar is uw vrouw?'

Abraham zei: 'Sara is daar verderop.'

Dat was niet waar. Sara was veel te nieuwsgierig. Ze stond achter het tentdoek te luisteren.

Toen zei de tweede man: 'De manier waarop u leeft, dat moet na u door kunnen gaan. Uw God wil dat zo graag. Volgend jaar zult u een zoon hebben van Sara, uw vrouw.'

Hoor dat eens, dacht Sara, zie ik er zo aantrekkelijk uit? Het komt er toch niet meer van. Ze lachte erom.

'Wie lacht daar?' zei de derde. 'Is dat Sara? Gelooft ze het niet meer? Als jullie het niet meer geloven, kan God het nog wel geloven.'

Sara kwam verlegen te voorschijn. 'Ik heb niet gelachen.'

'Jawel,' zei hij, 'je hebt wel gelachen. Maar volgend jaar zul je lachen omdat je blij zal zijn.'

De drie gasten stonden op. 'We moeten naar Sodom gaan.'

'Blijf toch hier,' zei Abraham. 'Het is niet goed daar in Sodom. Mijn neef Lot woont daar wel, maar verder is het erg gevaarlijk. Er wordt gevochten. De lucht is er drukkend en warm. Het werk

is er zwaar en moeilijk. Alleen de sterksten houden het daar vol. De zwaksten gaan eraan.'

'Ja, hun eigen stad gaat kapot als ze altijd maar andere mensen kapot willen maken,' zei een van de drie. 'Dat willen we ze gaan zeggen.'

'Maar zo'n stad met al die mensen,' zei Abraham, 'dat is toch vreselijk? Zou mijn God niet sterk genoeg zijn om te zorgen dat het niet gebeurt?'

De drie mannen keken elkaar aan. 'Hoe kunnen ze geholpen worden als ze niet willen?' vroegen ze.

'Maar als er nou vijftig zijn die het wel willen. Vijftig die gewoon leven zoals het hoort, die durven op te komen voor een ander?'

'Ja,' zei de ander, 'zelfs als er maar vijftig waren in die stad, zouden die vijftig die stad kunnen redden.'

'Maar vijf meer of minder maakt niet uit,' zei Abraham. 'Met vijfenveertig zou het toch ook wel kunnen?'

'Met vijfenveertig goede mensen zal de stad niet kapotgaan.'

'En met veertig?'

'Met veertig ook nog niet,' zei de derde man kortaf. Hij wilde doorlopen, maar Abraham ging voor ze staan.

'Word niet boos, als ik toch blijf doorvragen,' zei hij. 'Ik weet dat ik maar Abraham ben. Hoe zou ik God kunnen dwingen? Maar Hij kan toch ook een God voor die mensen daar zijn? Alleen daarom vraag ik het. Hoe moet het nu als er maar dertig gevonden worden? Of twintig, of... tien?'

'Als je zo praat, houdt God van je,' zei de eerste man. 'Het is dat jij het vraagt. Zelfs als er maar tien zijn. Dan nog zou de stad niet kapotgaan.' Toen gingen ze verder zonder nog iets te zeggen.

'Vraag naar mijn neef Lot,' zei Abraham nog. 'Hij is geen slecht mens. Hij zal jullie kunnen helpen.'

Toen hij terugliep, dacht hij: Het is vreemd. Er was iets met die drie mannen. Als je met hen praatte, was het of je met God praatte. Mijn God is geen God waarvan je maar moet afwachten wat Hij doet. Met mijn God valt te praten.

DE STAD SODOM

Het was onrustig in de stad Sodom. De meeste mensen hadden geen geld en geen werk of vervelend werk. De meesten woonden in nare huizen. Ze liepen maar wat rond om kapot te maken waar iets kapot te maken viel, te stelen waar wat te stelen was, en te vechten waar er gevochten werd.

Er waren ook wel rijke mensen, maar die waren dan ook heel erg rijk. Ze hadden geld verdiend door die anderen voor weinig geld voor zich te laten werken. Ze hadden eigen politieagenten in dienst om de mensen eronder te houden.

De drie mannen die bij Abraham waren geweest, kwamen aan.

Ze vroegen naar het adres van Lot. Een jongen wees hun de weg en vroeg: 'Wat komen jullie hier eigenlijk uitvoeren? Hé, zeg dat eens.'

20

'Wij komen alleen kijken wat er nog van deze stad te redden is,' zeiden ze.

'Stelletje mooie heren!' riep de jongen. 'Hebben jullie wat tegen onze stad, zoek je ruzie?'

Zo liep hij achter ze aan te schelden en tegen ze aan te stompen. Steeds meer mannen kwamen erbij om mee te doen. Lot zag ze naar zijn huis komen. Hij liet de drie mannen meteen binnen.

'We komen van Abraham,' zeiden ze. 'Het gaat verkeerd met deze stad. Alleen als er tien mensen te vinden zijn zoals jij, mensen waar je van op aan kunt, dan zou er nog wat aan te doen zijn. Kun jij ze vinden?'

Lot haalde zijn schouders op. Hij wees naar buiten. Buiten stonden een hoop mensen te tieren en te schelden: 'Laat ons die heren maar eens onder handen nemen!' Ze beukten tegen de deur. Maar Lot en de drie mannen zetten tafels, stoelen en het dressoir tegen de deur, zodat er niemand in kon.

Ten slotte zei een van hen: 'Je moet hier weg, Lot. Je moet uit deze stad. Zelfs de God van Abraham kan deze stad niet meer redden. Als er geen mensen meer te vinden zijn die God willen helpen, kan God hier niet meer helpen. Jij bent de enige die we nog kunnen redden.'

Ze vluchtten door het keukenraam aan de achterkant, over de daken naar de muur van de stad.

Die nacht kwam er een aardbeving. Het was alsof de aarde die stad van zich af wou schudden. Er brak brand uit. Mensen kwamen onder het puin terecht en gingen dood. Het was vreselijk.

Ver weg zat Lot, alleen op een steen. Hij huilde. Hij had zijn leven lang gewerkt om goed mee te kunnen doen met de mensen uit die stad Sodom. Hij had geld verdiend om te kunnen laten zien dat hij erbij hoorde. Nu was alles wat hij in zijn leven had gedaan op niets uitgelopen.

